Nuorten Osasto

Erään kadun nimi

Se oli syksyllä vuonna 1925, jolloin veimme erään kauan New Yorkista poissaolleen ystävämme kävelymatkalle.

"Ja mikä tämän hienon kadun nimi on?" hän kysyi, kun käännyimme eräästä kulmauksesta.

Se oli todellakin hieno katu, jolle olimme kulkeneet. Se oli leveä, puhdas ja valoisa ja sen kahta puolta oli uudenaikaisia, suurilla ikkunoilla varustettuja vuokrataloja, jotka olivat rakennetut suuresti suositun avoin piha järjestelmän mukaisesti. Kadun päähän oli ripustettu suuri taulu, jossa oli kirjotus:

"Tämä katu on pidätetty leikkiä varten. Liikennettä ei suvaita." Ylös ja alas katua kiiti punaposkisia ja onnellisia lapsia rullaluistimien päällä tai leikkien muuten.

"Eikö täällä olekaan pikkulapsia?" kysyi vieraamme, etsien silmillään lasten vaunuja.

Me viittasimme huoneiden katoille, joilla kaikilla näkyi sieviä kattopuistoja, joita kirkasväriset kukkaset reunustivat ja viileännäköiset suojakatokset varjostivat.

"Äidit, pienokaiset ja nuoremmat lapset ovat tuolla ylhäällä," selitimme ystävällemme, "sillä tuolla on hiljaista ja rauhallista."

"Eikä täällä näy yhtään ainoata kauppapuotia," sanoi ystävämme, katsellen hauskoja talojen eteisiä vihreine kasveineen.

"Ei. Tämä katu on erotettu koteja, lapsia ja huvittelua varten. Sellaisella kadulla ei tarvitse olla kauppapuoteja eikä liikkeitä. Niitä varten on kyllä toisiakin katuja."

"Mikä on tämän ihmeellisen kadun nimi?" kysyi ystävämme.

"Tämä on Rivington-katu," vastasimme, istuutuessamme matalalle penkille aivan sivukäytävän varrella.

"Rivington-katu!" hän kertasi, katsoen meihin kuin olisimme äkkiä tulleet hulluiksi. "Ette suinkaan tarkota, että tämä on Rivington-katu! Sehän oli ennen yksi saastaisimpia, häpeällisimpiä, epäterveellisimpiä ja huonomaineisimpia katuja itäpään slummeissa."

"Niin se oli," selitimme tyynesti. "Sanat, joita käytit siitä, eivät voi läheskään kyllin voimakkaasti kuvata kaikkea sitä, mitä tämä katu ennen oli. Mutta sosialistit ovat muuttaneet kaiken tuon. Kaupungin valtuustoon ja lainlaatijakuntaan ensin valitut sosialistit valmistivat asioille maaperää. Sitten vuonna 1921, kun sosialistit saivat haltuunsa koko kaupungin hallinnon, he alkoivat suuren uudelleenrakentamistyönsä. Yksi heidän ensimäisistä tehtävistään oli hävittää sellaiset kadut kuin Rivington-katu oli, repiä maan tasalle niiden saastaiset hökkelit, jotka eivät olleet kelvollisia kenenkään elävän olennon asuinsijaksi ja rakentaa niiden tilalle tällaisia taloja kuin näet tässä ympärillämme."

"Rivington-katu!" sanoi ystävämme vieläkin ihmetellen ja hämmästyneenä ympärilleen katsellen. "Sosialistit ovat tehneet Rivington-kadusta tämän ihanan kadun, jossa on näin kauniita koteja ja jossa rauha ja lepo vallitsee."

Nyökkäsimme päätämme hänelle vastaukseksi ja istuimme sitten kauan aikaa äänettöminä nauttien Rivington-kadun hiljaisuudesta ja kauneudesta. — N. Y. Callissa A. B. C.

Mielialakuva Suomesta

(Katkelma kirjeestä.)

"Keskiviikkona 25/9—18, kello 8 i.p.

Olen koko päivän ollut aivan suunniltani, hajamielinen ja mielituskainen. Kuulin aamulla niin julmia asioita, että ne veivät rauhani kokonaan. Kuinkahan nyt paraiten pääsisin kertomisen alkuun. Muistathan, että kerroin sinulle naapurin neidin sulhasesta, omasta lapsuuden toveristani — reippaasta urheilijapojasta. Yrjö Lehtinen muuten hänen nimensä. Kesällä siinä heinäkuun puolivälissä hän pääsi Tammisaaren vankileiristä ehdonalaiseen vapauteen. Viikko sitten piti hänen asiansa tulla esille. Parisen päivää ennen määräpäivää tultiin hänet vangitsemaan työpaikastaan jonkinlaisen ilmiannon perusteella. Morsian parka hankki suuren joukon suosituksia ja asianajajan. Eilen oli asia käsillä — ja voitko kuvitella — hän sai kuolemantuomion. Nyt en kertonut ollenkaan johdonmukaisesti. Oli tullut ilmi, että hän oli kuulunut samaan komppaniaan ja oli ollut siinä junassa, jossa oli Mustialan maanviljelysopistolaisten murhaajat. Oli se jo ilman muuta riittävä syy minkälaiseen tuomioon hyvänsä nykyoloissa. Oikeudessa oli todistajana neljä maalaispoikaa, jotka syyttivät häntä kolmesta murhasta ja tuskin he olivat syytettyä ennen nähneetkään. Niinpä eräs henkilö oli kuullut todistajien ennen sisäänmenoa kysyneen toisiltaan: tunsitko? Toinen oli epäröiden sanonut: enhän minä oikein — ja sitten olivat toiset sanoneet: muista puhua niin ja niin — —. Todistajien todistus kävi täydestä, taisivat kuulemani mukaan olla oikein "ammattitodistajia" — asian käsittely ei vienyt monta minuuttia. Poika oli aivan tyynenä kuunnellut tuomion, mutta pois vietäessä sanonut sisarelleen: älä itke, sano terveiset kaikille, etten pelkää kuolemaa, tiedän että olen viaton, omallatunnollani ei ole mitään rikosta —" ja sitten oli sanonut tylysti kohteleville vartijoille ivallisesti hammasta purren: Lahtareita te olette sittenkin! Olen aivan vakuutettu, ettei Yrjö parka ollut syypää ollenkaan syytökseen. Monen monta kertaa kuulin hänen sanovan, että hän on onnellinen siitä, ettei tieten tahtoen ole joutunut ainoatakaan surmaamaan ja olisi hän toki tänä verrattain pitkänä vapaana oloaikanaan yrittänyt paeta jos olisi tiennyt jotain varoa. Ajattelen mikä kauhea inkvisitsioonivikko hänelle liekään tämä viikko ennen tuomion täytäntöönpanoa, vahvistetaanhan tuomio vielä ylioikeudessa. Silmissäni näen yhä pojan sisaren itkettyneet kasvot — lohduttoman, epätoivoisen tuskan ilmeen morsiamen tummissa silmissä. — — Kuvia toisia astuu mieleen. Sateisena syksyaamuna näin juuri vapautetun vangin: kasvot kalman kalpeina, tukka ja parta pörröisinä, riekale takin selässä, suuri valkea numero, häpeäleima, kulkevan hartiat kumarassa, paljain jaloin hoippuen — jalat olivat aivan muodottomiksi turvonneet! Siinä kuva, jota ei luulisi ainoankaan heltymättä katselevan. Kylminä ja välinpitämättöminä solui ihmisvirta poloisen kulkijan ohi, sade valui rankkana, tuuli ärmotta puisteli risaista nuttua.— — — Mielessä heräsi tuskainen kysymys: koska, milloin on mitta kukkuroillaan, kuinka syvälle painetaan, poljetaa työläisluokkaa ennenkuin vapautumisen hetki koittaa. Näkevätkö meidän silmämme enää koskaan onnellisempia aikoja? Tuon kysymyksen olen monasti kuullut toistuvan sitte viime kevään. Eikö tuhansien viattomien veren ääni huuda maasta — eivätkö turvattomien orpojen kyyneleet ja valitukset huuda kostoa — ei, ei, silloin kun näkee aivan äärimmäisiä kurjuuskuvia ja vääryyttä, horjuu, murtuu kaunis usko elämän hyvien, valkeiden valtojen johtoon.

Itse on tuon poljetun, maahan painetun, kuolemaan saakka näännytetyn luokan kahleensa katkottava, sen täytyy nousfa, voittaa, yli avaran maailman on sen hulmuilemaan nostettava tulipunainen taistelulippu — ja sitten luotava uusi ihanneyhteiskunta, jossa jok'ainoa saa elää vapaata ihmisarvoista elämää, ei ole sitten enää herraa ei orjaa, vaan veljiä kaikki — — —."

Kirje on muutaman nuoren suomalaisen koulutytön. Kirjotettu eräälle puoluetoverille Suomessa. Tämä puoluetoveri on hyväntahtoisesti toimittanut meille jäljennöksen kirjeestä todistukseksi siitä vaikutuksesta, minkä valkea terrori tekee sellaisissakin piireissä, joissa ei aikaisemmin ole tävsin käsitetty eikä tunnustettu Suomen kövhälistön taitselun oikeutusta.

Kiitämme kirjeen meille toimittanutta puoluetoveria.

Ehkäpä kirjeen kirjottajaakin on meillä joskus tulevaisuudessa syytä kiittää. Nyt emme häntä edes tunne. Ja kirjeen loppulauseesta päättäen hänellä vielä on kovin ihanteellinen haavekuva mielessään "ihanneyhteiskunnasta." Kyllä siellä ovat herrat ja orjat sielläkin. Ainakin niinkauan kuin on päästy täyteen kommunismiin, ainakin sinä aikana, jolloin työväenluokan on hallittava rautaisella, säälimättömällä diktatuurilla. Silloin ovat nykyiset sorretut herroina ja nykyiset orjina — osat vaihtuvat — —. — Viesti.

Teponniemen :: asukkaat ::

KIRJ. HELMI MATTSON.

(Jatkoa viime n:roon)

"Kuule tyttö! Kuule kun sanon! En ole koskaan, ennen sinua, tavannut naista, jolla olisi ollut minuun sama vaikutus ja tenho kuin sinulla, Ilmi. Minulla ei ehken olisi oikeutta sanoa tätä, siitä käytöksestä päättäen, jota olen joskus osottanut sinua kohtaan. Elä muistele niitä. Miksi käännät kasvosi noin halveksivasti? Kyllä minä ymmärrän, mitä ajattelet."

"Muistelen siskovainajaani", sanoi Ilmi hiljaa.

"Ymmärrän, mitä tarkotat. Se on surullista, mutta elä häntä nyt ajattele", virkkoi Väinö osaaottavana.

"Tarkoitan, että minun ja teidän välillä on yhtä suuri ero, syvä kuilu", sanoi Ilmi rohkeammin. "Teidän ei pitäisi tehdä minulle lähentelyjä hyvässä eikä pahassa tarkotuksessa, sillä päämäärä olisi kuitenkin sama."

"Mutta kun minä en voi, en saata olla ajattelematta sinua, enhän minä sille mitään mahda. Kuule tyttö! Sanon sen sinulle — anna minun tulla lähemmäksi — sanon sen nyt tässä, aamutuulien puhaltaissa, näiden humisevien honkien todistajina seisoessa, tässä luonnon suuressa temppelissä — minä, minä lemmin sinua! Kuulitko nyt?! Jos minussa on enää mitään hyvää jälellä, on se vain sinun tähtesi! Minun luottamukseni naissukuun olisi jo aikoja sammunut, jos ei sinua olisi ollut esittämässä ihmistä naisen hahmossa. Minä turmeltunut ihminen katson sinuun kuin pyhimykseen, josta ei virhettä löydy. Sinä ..."

"Elkää ladelko kauniita sanoja maisteri. Ne eivät tee aiottua vaikutusta tällä kertaa. Säästäkää ne jonkun toisen kuultavaksi, jos haluatte, tai jättäkää sanomatta kokonaan. Minusta ei tule Tiihalan herran puolisoa, sen tiedän kyllin hyvin. Muussa tapauksessa saavat korvani suotta kuunnella lorujanne, joita latelette aikanne kuluksi. Minä olen kyllä alustalaisenne tyttö, sen tiedän, mutta se ei velvota minua täyttämään hartaita halujanne."

Ilmi aikoi taas poistua.

"Voittehan toki kuunnella sanottavani loppuun, Ilmi!"

Väinö tarttui uudelleen tytön käteen.

"Istu kivelle viereeni, katsele aamuaurinkoa, katsele Uitamon kosken kuohuvia laineita tuolla, katsele tuota vihertävää niemen kärkeä, tai näitä ikivanhoja humisevia hongikoita. Mitä tahansa! Kuuntele vaikka lintujen liverrystä tai syksytuulen lempeää laulua sillä aikaa, kun kerron sinulle pienen, pienen tarun."

Tyttö vaikeni edelleen.

"Annappa minulle tuohisestasi kirpeä puolanmarja purtavaksi."

"Etkö?"

Väinö katsoi surullisena Ilmiä.

"Et halua kuunnella taruani, et sano minulle enää yhtään sanaa ..."

"Kertokaa tarunne, jos se teitä niin erinomaisesti huvittaa. Voinhan sen kuunnella."

Ilmi istui maahan marjamättäälle.

Väinö vaikeni hetkisen.

Häntä hurmasi tällainen syksvinen, leppoisa aamutuuli, joka hiveli hänen kuumia ohimoitaan. Metsän tuore tuoksu ja äskeinen ripeä kävely saivat hänet hyvätuuliseksi ja virkeäksi.

Mikä onnellinen sattuma kohdata Ilmi täällä metsässä. Nyt tyttö ei päässyt hänen ohitseen, kuulematta häntä vielä kerran.

Miten ikäviä olivatkaan ne viikot olleet, kun Ilmi oli pois Tiihalasta. Miten hullua, kun hänen ajatuksena aivan tahtomattaan liikkuivat tytön luona.

(Jatket.)

Oletko jo merkinnyt nimesi joulu- ja uudenvuoden onnitteluun?

Tee se heti.